

Lausunnot sisäministeriön asetusalunneuksesta ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun sisäministeriön asetuksen muuttamisesta

Esityksen pääasiallinen sisältö

Sisäministeriön asetusta ulkoisista pelastussuunnitelmista esitetään muutettavan siten, että asetuksen 3 §:ssä, 4 §:n 5 momentissa, 12 §:ssä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi valtion aluehallinnon uudistuksen takia. Lisäksi asetuksen liitteessä mainittujen vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettäviä ratapihojen (VAK-ratapiha) luettelosta ehdotetaan poistettavaksi Niiralan ja Turun aseman rataverkon alueet.

Lausuntokierros

Asetusehdotus oli lausunnolla Lausuntopalvelu.fi palvelimen kautta 8.10.2025-5.11.2025.

Esityksestä pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ArcticRail Oy, Fenniarail Oy, Foxrail Logistics Oy, Itä-Suomen aluehallintovirasto, liikenne- ja viestintäministeriö, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Northrail Oy, Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, puolustusministeriö, Traficom, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Varsinais-Suomen pelastuslaitos, VR-Yhtymä Oyj ja Väylävirasto.

Lausuntoja saatiin kaikkiaan 11 kappaletta. Lausunnon antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Väylävirasto, Varsinais-Suomen pelastuslaitos, Traficom, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Tohmajärven kunta, FoxRail Logistics Oy, Fenniarail Oy, valtiovarainministeriö ja puolustusministeriö.

Yhteenveto lausunnoista

Lausunnonantajat kannattivat valtion aluehallintouudistuksen takia tehtäviä teknisiä muutoksia.

Lausunnonantajista Tohmajärven kunta vastusti Niiralan rataverkon poistamista asetuksen liitteessä mainittujen vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettäviä ratapihojen (VAK-ratapiha) luettelosta. Myös FoxRail Logistics Oy, Fenniarail Oy hyväksyivät Niiralan ratapihan poistamiseen vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettäviä ratapihojen luettelosta vain siinä tapauksessa, että muutos myös tosiasiallisesti rajautuu koskemaan vain pelastustoimea ja Väylävirastoa ulkoisen pelastussuunnitelman, harjoitusten ja vastaavien hallinnollisten ja toiminnallisten velvoitteiden osalta. Muutos ei saa suoraan tai välillisen tulkinnan kautta vaikuttaa rautatieyritysten välittömiin mahdollisuuksiin kuljettaa ja säilyttää vaarallisia aineita Niiralan ratapihalla.

Turun aseman rataverkon poistamista vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettäviä ratapihojen luettelosta kannatettiin.

Yksityiskohtaisempaa koontia lausunnoista

Ei lausuttavaa (5 kpl)

Lausunnonantajista Itä-Suomen aluehallintovirasto, puolustusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö ja Varsinais-Suomen pelastuslaitos totesivat, ettei heillä ole lausuttavaa asiassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö kannatti asetuksen muuttamista ja piti tärkeänä, että asetuksen liitettä päivitetään tarpeen vaatiessa, jotta liitteessä on ne paikat, joista on tarpeen laatia ulkoinen pelastussuunnitelma. Lisäksi lausunnossa pidetään tärkeänä, että jatkossakin tulee täyttää vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) velvoitteet kuten esimerkiksi sisäinen pelastussuunnitelma, koska Niiralaan jäisi mahdollisuus säilyttää vaarallisia aineita tilapäisesti.

Traficom kannatti asetuksen jatkuvaa päivittämistä vastaamaan toimintaympäristön riskejä. Tämä voi tarkoittaa tarvetta vähentää tai lisätä ratapihojen varautumistoimenpiteitä riippuen vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksissa tapahtuvista kuljetusvirtojen muutoksista ja/tai toimintaympäristössä tunnistetusta onnettomuusriskeistä.

Väylävirasto kannatti muutoksia, joiden myötä asetuksen liitteestä olevasta vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien ratapihojen (VAK-ratapiha) luettelosta poistettaisiin Niiralan ja Turku aseman ratapihat. Muutosten myötä pelastuslaitos ei enää laatisi kyseisille ratapihoille pelastuslain (379/2011) 48 §:ssä ja mainitussa sisäministeriön asetuksessa tarkoitettuja ulkoisia pelastussuunnitelmia. Väylävirasto katsoi ehdotettujen muutosten olevan perusteltuja ja tarkoituksenmukaisia niin pelastuslaitoksen ja rataverkon haltijan voimavarojen kohdentamisen kuin ratapihojen varautumismenettelyjen kannalta.

Lausunnossa todetaan, että Turku aseman osalta muutos saattaisi asetuksen liitteen ajan tasalle vastaamaan tosiasiallista tilannetta ja sitä, ettei vaarallisten aineiden tilapäinen säilytys ole enää lainkaan sallittua kyseisellä liikennepaikan osalla. Väylävirasto katsoi, ettei Niiralassa puolestaan ole perustelumuistiolounnoksessa todettu tavoin ollut enää vuosiin VAK-liikennettä eikä sille siten ole tarpeen laatia suuronnettomuusvaaraa aiheuttavan kohteen ulkoista pelastussuunnitelmaa. Väylävirasto kuitenkin totesi lausunnossaan, että Niirala on edelleen vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023, VAK-laki) 30 §:n mukainen tilapäisen säilytyksen paikka, jolle rataverkon haltijan on laadittava sisäinen pelastussuunnitelma ja nimettävä tilapäisen säilytyksen vastuuhenkilö. Siten vaarallisten aineiden tilapäinen säilyttäminen on Niiralassa edelleen tarvittaessa mahdollista, ja rataverkon haltijana Väylävirastoa koskevat tältä osin VAK-lain velvoitteet.

Tohmajärven kunta kannattaa valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä tehtäviä teknisluonteisia muutoksia. Tohmajärven kunta vastustaa Niiralan VAK-statuksen poistamista. Tohmajärven kunta esittää, että Niiralan ratapiha säilytetään toistaiseksi asetuksen liitteessä mainittuna VAK-ratapihana. Tohmajärven kunta katsoo, että Niiralan raja-asema on merkittävä kansallinen ja alueellinen logistinen solmukohta, jonka tuleva asema liittyy suoraan Suomen ulkomaankaupan, huoltovarmuuden ja itäisen rajaliikenteen kehitykseen. Lausunnon mukaan, vaikka VAK-kuljetuksia ei viime vuosina ole ollut, niiden mahdollisuus on tärkeää säilyttää, jotta rajaliikenteen avautuessa Suomi kykenee nopeasti palauttamaan logistisen toimintavarmuuden ilman uusia viranomaisprosesseja.

Lausunnossa todetaan, että VAK-tuotteiden kuljetusmahdollisuuksien säilyttäminen Niiralassa liittyy myös kansalliseen huoltovarmuuteen. Niiralan VAK-statuksen lakkauttaminen heikentäisi Suomen valmiutta ylläpitää vaihtoehtoisia

huoltovarmuusreittejä erityisesti Itä-Suomen osalta. Lisäksi VAK-statusen palauttamisen menettely ja edellytykset ovat tällä hetkellä epäselviä, eikä Väylävirastollakaan ole ollut tarkkaa tietoa siitä, miten prosessi käytännössä toteutettaisiin.

Lausunnon yhteenvedon mukaan Niiralan ratapihan asema ei ole pelkästään paikallinen kysymys, vaan osa Suomen logistista kokonaisuutta ja varautumiskykyä. Statuksen säilyttäminen on vähäriskinen mutta huoltovarmuuden kannalta tärkeä ratkaisu, jolla varmistetaan rajanylityspaikan toiminnallinen valmius tulevaisuudessa. Tohmajärven kunta pitää tärkeänä, että valtionhallinto tarkastelee Niiralan roolia osana koko maan turvallisuus- ja huoltovarmuusverkostoa eikä tee päätöksiä, jotka voivat pitkällä aikavälillä heikentää itäisen Suomen elinvoimaa ja turvallisuutta.

Fenniarail Oy:n näkemyksen mukaan nyt esitetty ja lausuttavana oleva muutos on Niiralan ratapihan VAK-statusta koskien tarkoituksenmukainen ja hyväksyttävissä vain siinä tapauksessa, että muutos myös tosiasiallisesti rajautuu koskemaan vain pelastustoimea ja Väylävirastoa ulkoisen pelastussuunnitelman, harjoitusten ja vastaavien hallinnollisten ja toiminnallisten velvoitteiden osalta. Muutos ei saa suoraan tai välillisen tulkinnan kautta vaikuttaa rautatieyritysten välittömiin mahdollisuuksiin kuljettaa ja säilyttää vaarallisia aineita Niiralan ratapihalla. Fenniarail Oy:n lausunnon mukaan tämä seikka tulee myös kirjata perustelumuistioon. Aineluokkia, määriä tai säilytysaikoja ei saa tähän asetukseen vedoten rajoittaa. Lausunnossa todetaan, että rautatiekuljetukset perustuvat aina asiakkaiden tarpeisiin, jotka voivat ilmetä ja muuttua nopeasti. Rautatiekuljetus on turvallis ja suurien määrien kuljetuksissa tehokkain tapa kotimaisen teollisuuden tavarakuljetuksiin. Fenniarail Oy katsoo, että sekä sisäministeriön että Väyläviraston on varmistettava, että Niiralan VAK-status on tarpeen ilmetessä joustavasti ja nopeasti palautettavissa, jotta myös vaarallisten aineiden kuljetuksia voidaan tarjota asiakkaille täysimääräisesti. Rautatiekuljetusten mahdollisesti estyessä kuljetus ei jää toteutumatta, vaan siirtyy maantieliikenteeseen, mikä ei voi olla kokonaisturvallisuuden kannalta tavoiteltava lopputulos. Lisäksi lausunnossa tuodaan esille, että toisin kuin asetuksen perustelumuistiossa todetaan Väylävirasto ei ole selvittänyt Fenniarail Oy:n eikä mitä ilmeisimmin FoxRail Logistics Oy:n kantaa muutokseen.

FoxRail Logistics Oy näkemyksen mukaan nyt esitetty ja lausuttavana oleva muutos on Niiralan ratapihan VAK-statusta koskien tarkoituksenmukainen ja hyväksyttävissä, mikäli muutos myös tosiasiallisesti rajautuu koskemaan vain pelastustoimea ja Väylävirastoa ulkoisen pelastussuunnitelman, harjoitusten ja vastaavien hallinnollisten ja toiminnallisten velvoitteiden osalta. Muutos ei saa suoraan tai välillisen tulkinnan kautta vaikuttaa rautatieyritysten välittömiin mahdollisuuksiin kuljettaa ja säilyttää vaarallisia aineita Niiralan ratapihalla. Lausunnon mukaan tämä seikka tulee myös kirjata perustelumuistioon. Aineluokkia, määriä tai säilytysaikoja ei saa tähän asetukseen vedoten rajoittaa. FoxRail Logistics Oy katsoo, että sekä sisäministeriön että Väyläviraston on varmistettava, että Niiralan VAK-status on tarpeen ilmetessä joustavasti ja nopeasti palautettavissa.

Lausunnossa todetaan, että Niiralassa on siis ollut ja on edelleen rautatierajaliikennettä ja myös vaarallisia aineita on mahdollista kuljettaa silloin, kun ne eivät kuulu pakotteiden piiriin. Se, että viime aikoina rajaliikenteessä ei ole kulkenut vaarallisia aineita, ei tarkoita, etteikö niitä voisi kulkea kuljetusyritysten asiakkaiden tarpeiden mukaisesti ja vallitsevien säästöjen rajaamalla tavalla. Logistics Oy katsoo, että sekä sisäministeriön että Väyläviraston on varmistettava, että nyt tehtävä muutos ei vähennä rautatieyritysten mahdollisuuksia tarjota kotimaisen teollisuuden tarvitsemia kuljetuspalveluja, ei tuonnin

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausuntoyhteenveto

VN/27272/2025

12.11.2025

eikä viennin osalta. Lisäksi lausunnossa tuodaan esille, että toisin kuin asetuksen perustelumuiistiossa todetaan Väylävirasto ei ole selvittänyt FoxRail Logistics Oy:n kantaa muutokseen.